

III. ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

УДК 343.81

DOI 10.32755/sjcriminal.2024.01.109

Богатирьов І. Г.,

доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри права та правоохоронної діяльності,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир, Україна
ORCID: 0000-0003-4001-7256;

Богатирьова О. І.,

доктор юридичних наук, старший науковий співробітник,
професор кафедри управління безпеки, правоохоронної
та антикорупційної діяльності ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: 0000-0003-4630-4408

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ В УКРАЇНІ: БЕЗПЕКОВИЙ ВИМІР

У статті розглянуто роль державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі. З'ясовано, що державна політика у сфері виконання/відбування покарань у безпековому вимірі відіграє важливу роль у реалізації соціалізації, ресоціалізації та реінтеграції засуджених у місцях несвободи. Визначено основні безпекові виміри виконання/відбування покарань у місцях несвободи, серед яких: правова безпека засуджених і персоналу ДКВС України; дотримання особами рядового і начальницького складу ДКВС України законності, службової дисципліни; запобігання проявам субкультури серед засуджених; недопущення насильства, катування в місцях несвободи як серед засуджених, так і персоналу засуджених; покращення умов матеріально-побутового забезпечення, охорони здоров'я, залучення засуджених до праці тощо. Особливої уваги в дослідженні приділено прояву серед засуджених субкультури, яка несе в собі особливу небезпеку і впливає на службову дисципліну персоналу ДКВС України, його добір, проходження служби рядовим і начальницьким складом, дисциплінарну відповідальність за зловживання службовим становищем. Доведено, що впровадження в діяльність органів і установ виконання покарань безпекових норм потребує значного часу та ресурсів. Констатовано, що безпекові норми державної політики у сфері виконання/відбування покарань можуть діяти як солідарно, так і конкурувати

різноступенево і в різних комбінаціях, орієнтуватися на довгострокові, середньострокові та короткострокові наслідки.

Ключові слова: політика, пенітенціарна система, виконання покарання, засуджений, персонал, науково-педагогічні працівники, добір, Державна кримінально-виконавча служба України, місця несвободи, безпековий вимір, охорона здоров'я, правовий статус, особи рядового і начальницького складу, законність, дисциплінарна відповідальність, зловживання службовим становищем, виправлення, ресоціалізація, матеріально-побутове забезпечення, субкультура, насильство, катування.

Постановка проблеми. Державна політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі реалізується особами рядового і начальницького складу органів та установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України. Суб'єктами формування державної політики у сфері виконання покарань є Верховна Рада України та Міністерство юстиції України. З огляду на те, що Україна перебуває на шляху до європейської інтеграції, державна політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі повинна узгоджуватися з міжнародною політикою, яка відіграє важливу роль у формуванні та реалізації міжнародних стандартів поведження із засудженими та ув'язненими.

Державна політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі, перебуваючи в тісному взаємозв'язку з іншими її елементами, виступає гарантом безпеки засуджених і персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. Проведений нами ґрунтовний аналіз джерельної бази показує, що вітчизняні вчені недостатньо уваги приділяють саме державній політиці у сфері виконання покарань у безпековому вимірі, оскільки ця політика розглядається вченими, як правило, в контексті кримінально-правової політики.

На наш погляд, такий підхід вітчизняних учених не може бути визнано оптимальним, оскільки державна політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі на тлі проведення реформ у цій сфері є актуальною і затребуваною у ґрунтовному науковому аналізі. Що і стало вибором підготовки цієї статті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретико-прикладні засади державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі фрагментарно розглядалися вітчиз-

няними науковцями, серед яких: К. А. Автухов, В. А. Бадира, Є. Ю. Бараш, А. І. Богатирьов, О. Г. Колб, Н. В. Коломієць, В. В. Кондратішина, І. М. Копотун, В. Я. Конопельський, М. Ю. Кутепов, Ю. В. Кернякевич-Танасійчук, О. В. Лисодед, Я. О. Ліховіцький, В. О. Меркулова, О. Г. Михайлик, Є. І. Огородник, М. С. Пузирьов, Г. О. Радов, О. В. Романенко, М. В. Романов, О. П. Рябчинська, Я. В. Стрелюк, А. Х. Степанюк, В. М. Трубников, С. Я. Фаренюк, С. І. Халимон, В. О. Човган, О. О. Шкута, І. С. Яковець, М. М. Яцишин та ін.

Доктринальні та прикладні напрацювання зазначених учених мають важливе наукове й практичне значення, фундаментальний характер і становлять підґрунтя для подальшого наукового пошуку. Однак у нинішніх умовах, суттєво скоригованих режимом воєнного стану в Україні, з урахуванням концептуальних підходів вітчизняних учених до проблем реалізації державної політики у сфері виконання покарань та практики діяльності персоналу ДКВС України це питання набуває особливого значення й потребує ґрунтового комплексного дослідження.

Зазначені обставини свідчать про актуальність теми наукової статті, а також підтверджують її нагальність, що забезпечить певну наукову дискусію в питаннях реалізації державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі.

Формулювання мети. Метою статті є визначення державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі, вироблення наукового консенсусу в гострих і дискусійних питаннях: проходження служби рядовим і начальницьким складом ДКВС України, дотримання ними законності, службової дисципліни на всіх стадіях виконання кримінальних покарань у місцях несвободи.

Виклад основного матеріалу. Варто зазначити, що в кримінально-виконавчому праві та кримінології проблема державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі досліджувалася в наукових працях: В. В. Кондратішиної «Кримінально-виконавча політика України: формування та реалізація» [1], М. М. Яцишина «Історико-правові засади кримінально-виконавчої політики України» [2], М. Ю. Кутепова «Кримінологічні засади формування кримінально-виконавчої політики України на сучасному етапі» [3], Є. І. Огородника «Механізм реалізації державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі» [4].

лізації кримінально-виконавчої політики України та її реформування на сучасному етапі» [4], Ю. В. Кернякевич-Танасійчук «Кримінально-виконавча політика України» [5]. Наукові положення, викладені вітчизняними вченими у власних дисертаціях, беззаперечно мають важливе теоретичне і практичне значення.

Разом з тим значна кількість концептуальних питань, визначення змісту й основних напрямів державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі не була досліджена у зв'язку з постійними реформаційними процесами кримінально-виконавчої системи та її трансформації в пенітенціарну систему нового зразка.

Таким чином, наші висновки ґрунтуються на багатьох аспектах цього інституту в безпековому вимірі й характеризуються суттєвим впливом на подальше визначення ряду елементів сучасної кримінально-виконавчої дійсності. Насамперед доцільно з'ясувати окремі важливі елементи державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі та дослідити їх можливий вплив на реформування кримінально-виконавчої системи і трансформації її в пенітенціарну систему.

Одним з найбільш дискусійних питань у межах окресленої проблематики є термінологічне визначення державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі. Зокрема, серед вітчизняних учених існує думка, що державна політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі – це наука про принципи, цілі й завдання діяльності органів та установ виконання покарань, про форми і засоби, які є в розпорядженні адміністрації органів та установ виконання покарань, необхідні для досягнення мети виконання покарання» [6, с. 253].

Інший вітчизняний учений І. М. Даньшин, досліджуючи питання визначення кримінальної політики, наголошував, що «така політика може сприйматись для найменування галузі певних наукових знань, що являють собою теоретико-пізнавальну категорію» [7, с. 26]. Більш сучасне розуміння політики формує вітчизняний учений П. Л. Фріс, наголошуючи при цьому, що «кримінально-виконавча політика визначає основні напрями правотворчої діяльності держави й правозастосовчої діяльності відповідних державних органів у сфері реалізації кримінальних покарань» [8, с. 17].

Окремої думки з цього приводу дотримуються Г. С. Семаков та А. П. Гель, які вважають, що кримінально-виконавча політика – це частина політики держави, яка встановлює основні напрями діяльності державних органів, громадських організацій та окремих громадян у сфері виконання і відбування кримінальних покарань, здійснення виховного впливу на засуджених [9, с. 3].

Вітчизняний дослідник К. В. Муравйов, досліджуючи поняття державної політики у сфері виконання кримінальних покарань, трактує її як сукупність концептуальних ідей, засад та керівних положень, покладених в основу діяльності органів державної влади у сфері правотворення і правореалізації на всіх стадіях виконання кримінального покарання та під час застосування інших заходів примусового і виховного характеру щодо порушників, а також надання їм допомоги в процесі соціальної адаптації (ресоціалізації) та пробації [10, с. 36].

Інші вітчизняні вчені, зокрема О. М. Джужа, визначає кримінально-виконавчу політику як напрям діяльності державних і громадських органів у галузі виконання кримінальних покарань [11, с. 8]. О. Г. Кальман наголошує, що кримінально-виконавча політика відображається в діяльності органів і установ виконання покарань та в діяльності відповідних органів і установ [12, с. 8].

Отже, заявлені визначення терміна державної політики у сфері виконання кримінальних покарань свідчать про наявні різні підходи до сприйняття та формулювання. При цьому більшість визначень такої політики формулюється через діяльність певних суб'єктів з виконання ключових завдань у відповідній сфері кримінально-виконавчої дійсності.

Спираючись на загальне значення терміна «політика», більш змістовне визначення політики у сфері виконання покарань надають автори підручника «Кримінально-виконавче право» за загальною редакцією В. В. Голіна та А. Х. Степанюк, які стверджують, що політика у сфері виконання покарань визначає цілі, принципи, стратегію, напрями діяльності органів і установ виконання покарань, її основні форми й методи. Своєю чергою як діяльність держави політика у сфері виконання покарань реалізується в різних формах і насамперед у законодавстві, що регулює діяльність органів і установ виконання покарань [13, с. 8].

Узагальнюючи вищенаведене та враховуючи загальне значення терміна «політика», ми розглядаємо державну політику у сфері виконання покарань у безпековому вимірі як явище суспільного життя, що відображає виключно діяльність персоналу ДКВС України через призму сприйняття ключових її елементів (суб'єкти, принципи, функції, цілі, методи, освітньо-наукова складова тощо).

Отже, спираючись на вивчений досвід вітчизняних учених, пропонується авторське визначення державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі – це комплекс ключових положень, основоположних принципів, фундаментальних уявлень і нормативів щодо реалізації прав і свобод засуджених у місцях несвободи і поза їх межами, які гарантовані загальноновизнаними міжнародними принципами забезпечення безпеки людини.

Оскільки держава охороняє права і законні інтереси засуджених, забезпечує необхідні умови для їх виправлення і ресоціалізації, соціальну і правову захищеність та їх особисту безпеку, «у разі виникнення небезпеки життю і здоров'ю засуджених, які відбувають покарання в місцях несвободи, вони мають право звернутися із заявою до будь-якої посадової особи органу чи установи з проханням про забезпечення особистої безпеки» [14], тому її політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі має ґрунтуватися на базових правах засуджених, охороні їх здоров'я, матеріально-побутовому забезпеченні, відсутності в місцях несвободи субкультури, насильства та катування, дотриманні персоналом ДКВС України законності, службової дисципліни, забезпечення засобів виправлення, ресоціалізації та реінтеграції.

Водночас це дозволить проводити реформу (розвиток) кримінально-виконавчої системи України шляхом системного аналізу та комплексного алгоритму її трансформації в пенітенціарну систему. Змін також потребує сама система функціонування органів і установ виконання покарань, оновленого добору персонального складу працівників Державної кримінально-виконавчої служби України, науково-педагогічних працівників, оскільки новітні підходи до виконання кримінальних покарань мають відповідати міжнародним стандартам поведіння з ув'язненими і засудженими.

Варто наголосити, що після розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 року «Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року» та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках [15] дещо змінився вектор державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі.

У цьому нормативно-правовому документі було визначено основні безпекові виміри виконання покарань у місцях несвободи Міністерства юстиції України, а саме:

- правова безпека засуджених і персоналу ДКВС України;
- дотримання особами рядового і начальницького складу ДКВС України законності, службової дисципліни;
- запобігання проявам субкультури серед засуджених;
- недопущення насильства, катування в місцях несвободи як серед засуджених, так і персоналу;
- покращення умов матеріально-побутового забезпечення, охорони здоров'я, залучення засуджених до праці тощо.

Окремої уваги в дослідженні заслуговують прояви серед засуджених субкультури, яка становить особливу небезпеку і впливає на службову дисципліну персоналу ДКВС України, його добір, проходження служби рядовим і начальницьким складом, дисциплінарну відповідальність за зловживання службовим положенням тощо.

До речі, вітчизняний учений-кримінолог О. М. Джужа розглядає субкультуру як сукупність особливих правил поведінки, звичаїв, моралі, що склалися в злочинному середовищі й відрізняються антисуспільною спрямованістю, щоб забезпечити досягнення внутрішньої та зовнішньої мети функціонування злочинної організації [16, с. 750].

Вітчизняна вчена Л. Гула вважає, що в основі кримінальних правил і тюремних традицій здійснюється саморегулювання взаємовідносин між засудженими, які впроваджують антигуманні способи впливу та пригнічують їхню людську гідність, а в деяких випадках демонструють свавілля та жорстокість [17, с. 228]. О. Г. Крикушенко сучасний зміст субкультури поділяє на субкультуру злочинного світу, що є прихованою для суспільства, і субкультуру закладів виконання покарань, особливо

місць несвободи, де люди використовують субкультуру як засіб інтеграції та подолання тягарів, пов'язаних з відбуванням покарання [18, с. 91–92].

Опитаний вченими наукової школи «Інтелект» персонал ДКВС України щодо впливу субкультури на функціонування кримінально-виконавчої системи України відзначив субкультуру (49,3 %) та вплив лідерів засуджених негативної спрямованості (51,6 %) як одні з найпоширеніших детермінант злочинності у пенітенціарній сфері.

До інших за результатами дослідження було віднесено такі, як: суб'єктивні чинники (як з боку засуджених, так і персоналу місць несвободи) – 13,1 %; різні об'єктивні причини та умови, що впливають на зниження ефективності функціонування різних підрозділів органів і установ Державної кримінально-виконавчої служби України (некомплект кадрів, неналежне фінансове, матеріально-технічне забезпечення служб в органах і установах виконання покарань, законність порушення службової дисципліни тощо) – 39,3 %; формальне проведення соціально-виховної та психологічної роботи – 2,3 %; вплив так званих «злодіїв у законі», які керують з волі, – 2,4 %.

Схожі дані було отримано в результаті узагальнення результатів анкетування засуджених, які вказали на меншу роль субкультури (10,8 %) та вплив лідерів засуджених негативної спрямованості (45,0%), що можна пояснити їхньою так званою «тюремною солідарністю» з неформальними звичаями і традиціями [19, с. 71].

Отже, державна політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі має пройти відповідне збереження консерватизму в місцях несвободи (від лат. *conservo* – «охороняю», «зберігаю»), що є однією з гарантій його стабільності. У зв'язку з цим юридичний зміст поняття «державна політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі» має бути закріплена в новому Пенітенціарному кодексі України як пріоритет верховенства прав та законних інтересів засуджених під час виконання/відбування покарання.

Водночас державна політика у сфері виконання покарань у безпековому вимірі має вплинути й на баланс інтересів персоналу

і засуджених під час виконання/відбування покарань, на практику дисциплінарної відповідальності персоналу ДКВС України у зв'язку з порушенням останніми виконання покладених на них обов'язків, що дозволить відкрити нове бачення реформування кримінально-виконавчої системи України та її трансформації в пенітенціарну систему, створити рівні можливості між суб'єктами пенітенціарних правовідносин для реалізації єдиної мети: соціалізації, ресоціалізації та реінтеграції засуджених після звільнення в соціум.

Висновки. Узагальнюючи викладене, пропонуються новітні підходи до реалізації державної політики у сфері виконання покарань у безпековому вимірі, які можуть бути реалізовані Міністерством юстиції України після нашої перемоги над державою-агресором р.ф.

1. Створення в Україні Державної установи «Центр ресоціалізації». Відповідно має бути розроблений і ухвалений Верховною Радою України Закон України «Про ресоціалізацію». Усе це можна зробити за аналогією з Державною установою «Центр пробації».

2. З метою оптимізації діяльності органів і установ виконання покарань розглянути питання щодо скорочення міжрегіональних управлінь, оскільки в умовах швидкого розширення інформаційних і комунікаційних технологій вони стають посередником між адміністрацією органу чи установи виконання покарань і Державним департаментом.

3. Вивчити питання щодо передачі в підпорядкування Міністерства освіти і науки Державну установу «Кременчуцька виховна колонія», оскільки виправлення і ресоціалізація неповнолітніх засуджених відбувається через освітній простір. Щодо нагляду і охорони за засудженими пропонується укласти відповідний двосторонній договір.

4. Вивчити питання щодо передачі в підпорядкування Міністерства соціальної політики Державну установу «Софіївська виправна колонія», оскільки саме це Міністерство є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту прав осіб з інвалідністю. Щодо нагляду і охорони за засудженими пропонується укласти відповідний двосторонній договір.

5. Створити при Міністерстві юстиції України робочу групу щодо розробки Пенітенціарного кодексу України.

Список використаних джерел

1. Кондратішина В. В. Кримінально-виконавча політика України: формування та реалізація : дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2009. 275 с.
2. Яцишин М. М. Історико-правові засади кримінально-виконавчої політики України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2010. 34 с.
3. Кутепов М. Ю. Кримінологічні засади формування кримінально-виконавчої політики України на сучасному етапі : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 203 с.
4. Огородник Є. І. Механізм реалізації кримінально-виконавчої політики України та її реформування на сучасному етапі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. 19 с.
5. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 37 с.
6. Степанюк А. Х. Актуальні проблеми виконання покарань (сутність та принципи кримінально-виконавчої діяльності: теоретико-правове дослідження) : дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2002. 253 с.
7. Даньшин И. Н. Введение в криминологическую науку. Харьков : Право, 1998. 144 с.
8. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2005. 35 с.
9. Семаков Г. С., Гель А. П. Кримінально-виконавче право України: курс лекцій. Київ, 2000. 196 с.
10. Муравйов К. В. Адміністративно-правове забезпечення реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань : дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2017. С. 36.
11. Джу́жа О. М. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 446 с.
12. Кальман О. Г. Проблеми кримінально-виконавчого права : навч. посіб. Київ : НАПУ, 2011. 336 с.
13. Голіна В. В., Степанюк А. Х. Кримінально-виконавче право : підручник. Харків : Право, 2011. 328 с.
14. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.
15. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 року № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.03.2024).

16. Джужа О. М. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / відп. ред. Є. І. Моїсєєв, Ю. І. Римаренко, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. Т. IV: Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі засади поліцейської діяльності. Київ : Атіка. 968 с.

17. Гула Л. Кримінальна субкультура як детермінант злочинності в установах виконання покарання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. № 884. С. 223–229.

18. Крикушенко О. Г. Поняття субкультури та її сучасний зміст. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2014. № 3 (45). С. 89–92.

19. Пенітенціарна кримінологія : підручник / І. Г. Богатирьов, А. В. Боровик, О. М. Джужа та ін. Одеса : Гельветика, 2022. 464 с.

Bohatyrov I.,

Doctor of Sciences (Law), Professor,
Professor of the Department of Law and Law Enforcement
of the Zhytomyr Polytechnic State University,
Honored Worker of Science and Technic of Ukraine
ORCID: 0000-0003-4001-7256;

Bohatyrova O.,

Doctor of Sciences (Law), Senior Researcher,
Professor of the Department of the Security Management,
Law Enforcement and Anticorruption Activity of the
International Academy of Personnel Management
ORCID: 0000-0003-4630-4408

STATE POLICY IN THE FIELD OF EXECUTION OF PUNISHMENTS IN UKRAINE: SECURITY DIMENSION

State policy in the field of execution of punishment in the security dimension is implemented by bodies and institutions of execution of punishments of the Ministry of Justice of Ukraine. It is noted that the main subject of the formation of such a policy is the Verkhovna Rada of Ukraine. Because of the fact that Ukraine is on the way to European integration, the state policy in the field of execution of punishment in the security dimension should be consistent with international policy, which plays an important role in the formation and implementation of international standards for the treatment of convicts and prisoners.

It has been proven that the state policy in the field of execution of punishment in the security dimension, being in a close relationship with other elements of it, acts as a guarantor of the safety of convicts and personnel of institutions of the State Criminal and Executive Service of Ukraine and probation bodies as State institution «Probation Center».

Our thorough analysis of the source base of the subject of research shows that domestic scientists do not pay enough attention to the state policy in the field of

execution of punishment in the security dimension, since this policy is considered, as a rule, by scientists, in the context of criminal law policy.

Our thorough analysis of the source base of the subject of research shows that domestic scientists do not pay enough attention to the state policy in the field of execution of punishment in the security dimension, since this policy is considered, as a rule, by scientists, in the context of criminal law policy.

At the same time, the state policy in the field of execution of punishments in the security dimension should also affect the balance of interests of personnel and convicts during the execution/serving of punishments, which will allow to open a new vision of reforming the criminal and executive system of Ukraine and its transformation into a penitentiary system, create equal opportunities between subjects of penitentiary legal relations for the realization of a single goal: socialization, resocialization and reintegration of convicts into society after release.

The opinion is substantiated that the state policy in the field of execution of punishments in the security dimension should undergo appropriate conservation, conservatism in places of imprisonment (Latin «conserve» - protect, preserve), which is one of the guarantees of its stability. In this regard, the legal meaning of the concept of state policy in the field of execution of punishments in the security dimension should be enshrined in the new Criminal Code of Ukraine, as a priority of the supremacy of the rights and legitimate interests of convicts during execution/serving of punishment.

The main security dimensions of the execution of punishment in the bodies and institutions of the execution of punishments of the Ministry of Justice of Ukraine were formulated, namely: legal security of convicts and staff of places of imprisonment; manifestations of subculture among convicts; violence in places of imprisonment, both among convicts and personnel and convicts; material and household support, health care, safety of convicts' involvement in work; features of execution of punishments not related to deprivation of liberty in the occupied territories; challenges of war, etc.

New approaches to the implementation of state policy in the field of execution of punishments in the security dimension are proposed. They can be implemented by the Ministry of Justice of Ukraine after our victory over the aggressor state of the Russian Federation.

Key words: *policy, penitentiary system, execution, punishment, convict, personnel, academic staff, State Criminal and Executive Service of Ukraine, places of detention, security dimension, health care, legal status, rank and command staff, legitimacy, disciplinary liability, abuse of official position, correction, resocialization, material support, subculture, violence, torture.*

References

1. Kondratishyna, V. V. (2009), *Criminal enforcement policy of Ukraine: formation and implementation* : PhD in Law Thesis, Lviv.
2. Yatsyshyn, M. M. (2010), *Historical and legal foundations of the criminal and enforcement policy of Ukraine* : Doctor of Sciences (Law) Thesis, Kyiv.
3. Kutepov, M. Yu. (2015), *Criminological principles of the formation of the criminal and executive policy of Ukraine at the modern stage* : PhD in Law Thesis, Kharkiv.

4. Ohorodnyk, E. I. (2017), *The mechanism of implementation of criminal enforcement policy of Ukraine and its reform at the current stage* : PhD in Law Thesis, Kharkiv.

5. Kernaikovich-Tanasiichuk, Yu. V. (2019), *Criminal executive policy of Ukraine* : Doctor of Sciences (Law) Thesis, Kyiv.

6. Stepaniuk, A. Kh. (2002), *Actual problems of execution of punishments (essence and principles of criminal enforcement activity: theoretical and legal research)* : Doctor of Sciences (Law) Thesis, Kharkiv.

7. Danshin, I. N. (1998), *Introduction to criminological science*, Pravo, Kharkiv.

8. Fris, P. L. (2005), *Criminal and legal policy of Ukraine* : Doctor of Sciences (Law) Thesis, Kyiv.

9. Semakov, G. S. and Hel, A. P. (2000), *Criminal executive law of Ukraine* : a course of lectures, Kyiv.

10. Muraviov, K. V. (2017), *Administrative and legal support for the implementation of state policy in the sphere of execution of criminal punishments* : Doctor of Sciences (Law) Thesis, Kyiv.

11. Dzhuzha, O. M. (2002), *Criminal and executive law of Ukraine* : manual, YurinkomInter, Kyiv.

12. Kalman, O. G. (2011), *Problems of criminal enforcement law* : manual, NAPU, Kyiv.

13. Holina, V. V. and Stepaniuk, A. Kh. (2011), *Criminal and enforcement law* : textbook, Pravo, Kharkiv.

14. Ukraine (2004), *Criminal and Executive Code of Ukraine* : Law of Ukraine dated 11 July 2003, No. 1129-IV, Verkhovna Rada of Ukraine, No. 3–4.

15. Ukraine (2022), *On the approval of the Penitentiary System Reform Strategy for the period until 2026 and on the Approval of the Operational Plan for its Implementation in 2022–2024* : order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 16 December 2022.

16. Dzhuzha, O. M. (2007), *International police encyclopedia* : in 10 volumes / in Moiseev, E. I., Rymarenko, Yu. I., Tatsii, V. Ia. and Shemshuchenko, Yu. S., Vol. IV: *Criminal – legal, criminological and criminal enforcement principles of police activity*, Attica, Kyiv.

17. Hula, L. (2018), "Criminal subculture as a determinant of crime in penal institutions", *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series: Legal sciences*, Vol. 884, pp. 223–229.

18. Krykushenko, O. H. (2014), The concept of subculture and its modern meaning, *State and regions. Series: Law*, No. 3 (45), pp. 89–92.

19. Bohatyrov, I. H., Borovyk, A. V. and Dzhuzha, O. M. (2022), *Penitentiary criminology* : textbook, Helvetica Publishing House, Odesa.